

РОЗДІЛ 8

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 338.45:338.3:669:658.1(477.64-2)

DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/3-82-20>

Сьомченко В. В.

Патенко І. В.

Запорізький національний університет

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ: СУЧАСНИЙ ПІДХІД

Забезпеченість підприємства достатньою кількістю виробничих запасів та їх раціональне використання є одними з головних умов здійснення виробничого процесу на підприємствах різних галузей економіки, адже всі підприємства незалежно від виду діяльності та методів здійснення господарської діяльності, використовують виробничі запаси. Ефективність використання запасів здебільшого визначається рівнем виробництва на підприємстві, а саме його техніко-економічними та фінансовими показниками. У статті розглянуто основні завдання, напрями, етапи та показники оцінки ефективності використання виробничих запасів на підприємствах. На підставі даних фінансової звітності ПАТ «Запоріжсталь» [1] проведено аналіз структури оборотних активів, оборотності виробничих запасів та аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів, виявлено резерви зростання обсягу випуску продукції. Запропоновано шляхи підвищення ефективного використання виробничих запасів на промисловому підприємстві в ринкових умовах.

Ключові слова: виробничі запаси, матеріаловіддача, матеріаломісткість, тривалість обороту, коефіцієнт завантаження, матеріальні ресурси.

Постановка проблеми. Важливою передумовою ефективної діяльності промислового підприємства є наявність та раціональне використання виробничих запасів. Для здійснення ефективної та безперервної виробничої діяльності будь-якому підприємству потрібно мати певний запас матеріалів та сировини для їх використання у виробничому процесі. На підприємстві запаси займають особливе місце як у складі майна підприємства, так і у структурі витрат, адже виробничі запаси є одними з основних складників, які формують собівартість готової продукції. Виходячи із цього, актуальним є дослідження основних етапів, напрямів та методів аналізу виробничих запасів на підприємстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання аналізу та ефективності використання виробничих запасів підприємства досліджували такі науковці та фахівці в галузі економіки, як С.В. Андрос, Г.І. Кіндрацька, Ю.І. Кулиняк, З.В. Герасимчук, І.М. Вахович, Т.І. Юшко, Т.Г. Одажіу, Ф.Ф. Бугинець, Т.В. Федченко, В.І. Єфіменко, Т.А. Демченко, Л.А. Чвертко, О.В. Цуконова та ін.

Так, у своїх працях С.В. Андрос зазначає, що одним із головних інструментів дослідження внутрішньовиробничих резервів економії та раціонального використання виробничих запасів на підприємстві є економічний аналіз [2].

Г.І. Кіндрацька та Ю.І. Кулиняк стверджують, що в сучасних умовах господарювання аналіз запасів як філософія обґрунтування відповідних рішень з урахуванням минулих тенденцій, поточного стану та можливостей прогнозування напрямів розвитку підприємства набуває особливого значення [3, с. 68–69].

З.В. Герасимчук та І.М. Вахович зазначають, що аналіз діяльності підприємства потрібно виконувати, оскільки неможливо успішно вести господарську діяльність без ощадливого використання виробничих запасів [4, с. 520].

Т.І. Юшко та Т.Г. Одажіу стверджують, що аналіз матеріальних запасів має велике значення як у виробничому, так і у фінансовому аспекті. Використання запасів підпорядковане єдиній меті – забезпеченню безперервного процесу виробництва та реалізації продукції. Ефективне управління запасами на основі аналізу дає змогу знизити тривалість виробничого та всього операційного циклу, зменшити поточні витрати на їх збереження, визволити з поточного господарського обороту частину фінансових засобів, реінвестуючи їх в інші активи [5].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на велику кількість праць з обліку й аналізу виробничих запасів на підприємствах, питання ефективного їх використання в сучасних умовах залишається відкритим та потребують подальшого наукового й практичного опрацювання.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначення ефективності використання виробничих запасів на ПАТ «Запоріжсталь» і розроблення пропозицій щодо їх оптимізації на досліджуваному підприємстві та вдосконалення методичного забезпечення аналізу виробничих запасів.

Виклад основного матеріалу. Аналіз виробничих запасів підприємства має за мету забезпечити ефективне виконання виробничої програми за рахунок зведення до мінімуму матеріальних витрат, зменшення обсягу виробничих запасів, зниження ціни на ресурси та підвищення їхньої якості.

Проведення аналізу забезпеченості й використання виробничих запасів на підприємства передбачає виконання таких завдань:

- оцінка реальності планів матеріально-технічного постачання, ступеня їх виконання, впливу на обсяг виробництва продукції, її собівартість та інші показники господарської діяльності;
- оцінка забезпечення підприємства окремими видами виробничих запасів;

- оцінка рівня інтенсивності та ефективності використання матеріальних ресурсів;
- визначення характеру складських запасів, оцінка руху та структури споживання матеріальних ресурсів;
- систематизація чинників, які зумовили відхилення фактичних показників використання виробничих запасів від планових (прогнозованих);
- моделювання взаємозв'язків між обсягами випуску продукції та матеріаломісткістю, матеріаловіддачею, іншими факторними показниками;
- виявлення внутрішньовиробничих резервів економії виробничих запасів та оцінка їхнього впливу на обсяг діяльності.

Для поліпшення управління виробничими запасами доречно проводити загальний аналіз обсягу і структури виробничих запасів підприємства, який передбачає проведення горизонтального аналізу виробничих запасів на складі, тобто аналізу динаміки виробничих запасів за певні періоди часу, визначення абсолютних і відносних показників змін за номенклатурними позиціями та визначення тенденцій змін у часі (тренду). У загальному вигляді методику аналізу виробничих запасів промислових підприємств можливо представити у вигляді схеми, поданої на рис. 1.

Під час проведення горизонтального аналізу визначають абсолютні й відносні відхилення фактичного рівня показників від базового. Для цілей проведення цього аналізу будуються аналітичні таблиці, в яких абсолютні показники звітності доповнюються відносними, тобто прораховується зміна абсолютних показників (темперосту) в сумі і у відсотках (темперосту). В умовах інфляції цінність горизонтального аналізу дещо знижується, оскільки вироблені за його допомогою розрахунки не відображають зміну показників, пов'язаних з інфляційними процесами, але результати горизон-

тального аналізу використовуються під час міжгосподарських порівнянь [7, с. 236].

Окрім горизонтального аналізу, доцільно проводити вертикальний аналіз структури виробничих запасів підприємства та коефіцієнтний порівняльний аналіз якісного стану та руху виробничих запасів. Під час вертикального аналізу досліджуються дані господарсько-економічної діяльності підприємства у вигляді відносних показників, які знаходяться шляхом визначення питомої ваги окремих частин у загальному підсумку та оцінюються їх зміни в динаміці, тому вертикальний аналіз також називають структурним. Дані вертикального аналізу дають змогу оцінити структурні зміни в складі запасів та динаміку питомої ваги основних показників [8, с. 82–84].

Слід зазначити, що чим ефективніше використовуються матеріальні ресурси, тим менше їх витрачається на виготовлення певної кількості продукції, тобто створюється можливість збільшити обсяги виробництва. Реальна потреба в завезенні матеріальних ресурсів зі сторони визначається різницею між загальною потребою у визначеному виді матеріалу і сумою власних внутрішніх джерел її покриття, тому важливим етапом аналізу ефективності виробничих запасів є дослідження їх оборотності за допомогою показників «коефіцієнт оборотності», «коефіцієнт завантаження» та «тривалість одного обороту». Проведення аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів здійснюється за допомогою системи узагальнюючих та індивідуальних показників. До узагальнюючих показників належать прибуток на гривню матеріальних витрат, матеріаловіддача, матеріаломісткість, коефіцієнт співвідношення темпів зростання обсягу виробництва і матеріальних витрат, частка матеріальних витрат у собівартості продукції [9, с. 278].

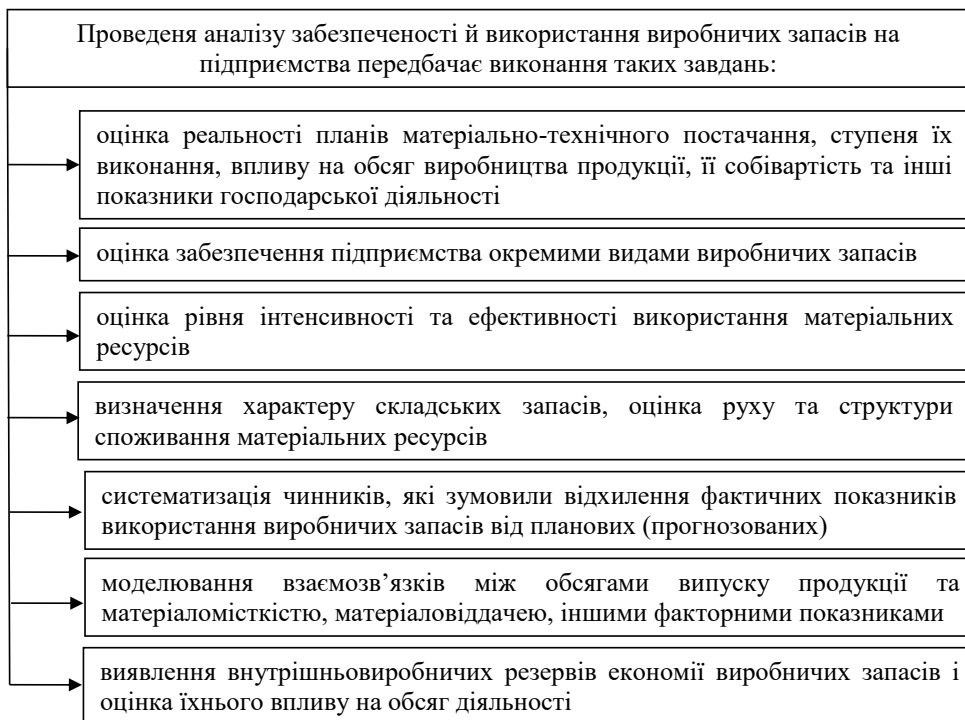

Рис. 1. Завдання для проведення аналізу забезпеченості й використання виробничих запасів

Джерело: авторська розробка

Рис. 2. Напрями аналізу виробничих запасів підприємств

Джерело: розроблено авторами на основі [6, с. 178]

Також необхідно проаналізувати приватні показники матеріаломісткості, що розраховуються за окремими видами матеріальних ресурсів, наприклад металомісткість, паливомісткість, сировинномісткість, енергомісткість, питома матеріаломісткість. Аналіз матеріаломісткості продукції дає можливість пошуку резервів скорочення матеріальних витрат на виробництво продукції та сприяє зниженню собівартості продукції [10, с. 114]. Указуючи на вагомість запасів в оборотних активах підприємств, проведемо аналіз структури оборотних активів (табл. 1).

Проведений аналіз структури оборотних активів підприємства свідчить про те, що в 2017 р. найбільший внесок у формування оборотних активів підприємства зробили дебіторська заборгованість, яка становила 11 158 065 тис грн (60,06%), та запаси – 5 133 524 тис грн (27,63%). У 2018 р. найбільшу частку становили також дебіторська заборгованість – 69,46%, яка за рахунок структурних змін збільшилася на 2 304 108 тис грн, та запаси – 20,87%, які зменшилися на 1 655 886 тис грн, але все ж становили п'яту частину у структурі оборотних активів. Також у 2018 р. порівняно з 2017 р. за рахунок структурних зрушень зменшилися частка грошових коштів та їх еквівалентів – на 36 342 тис грн (1,73%) і частка інших оборотних активів – на 491 824 тис грн (6,77%).

Також зменшилася частка витрат майбутніх періодів – на 120 056 тис грн (1,17%). Така ситуація є негативною. Тож необхідно провести подальше дослідження причин змін у структурі оборотних активів, адже збільшення дебіторської заборгованості та її частки в оборотних активах може свідчити про необачну кредитну політику підприємства стосовно покупців або про неплатоспроможність і банкрутство частини покупців.

Обсяг запасів повинен бути оптимальним із метою нормального ходу виробництва й збуту продукції. Скорочення обсягів може свідчити про підвищення активності підприємства, прискорення оборотності оборотного капіталу. Водночас недостатність запасів також негативно впливає на фінансовий стан підприємства, тому що скорочується виробництво продукції, зменшується сума прибутку. Іншими словами, будь-яке зростання вартості запасів повинне супроводжуватися таким же (або більшим) зростанням оборотності оборотного капіталу.

Оборотність виробничих запасів характеризується низкою взаємозалежних показників: кількістю оборотів за певний період (коефіцієнт оборотності), сумою зайнятих на підприємстві оборотних активів на одиницю продукції (коефіцієнт завантаження), тривалістю одного обороту у днях. Тому ми вважаємо за доцільне провести

Таблиця 1

Аналіз структури оборотних активів у ПАТ «Запоріжсталь»

Вид продукції	Оборотні активи, тис грн		Структура оборотних активів (%)		Фактичний обсяг оборотних активів за структури 2017 р. (тис грн)	Зміна обсягу оборотних активів за рахунок структурних змін
	2017	2018	2017	2018		
Запаси	5133524	5112500	27,63	20,87	6768386	-1655886
Векселі одержані	0	0	0,00	0,00	0	0
Дебіторська заборгованість	11158065	17015658	60,06	69,46	14711550	2304108
Поточні фінансові інвестиції	0	0	0,00	0,00	0	0
Гроші та їх еквіваленти	348928	423708	1,88	1,73	460050	-36342
Витрати майбутніх періодів	308272	286391	1,66	1,17	406447	-120056
Інші оборотні активи	1630937	1658514	8,78	6,77	2150338	-491824
Всього	18579726	24496771	100,00	100,00	24496771	0

Джерело: авторська розробка

Таблиця 2

Аналіз оборотності виробничих запасів у ПАТ «Запоріжсталь»

Показники	2016	2017	2018	Динаміка, 2018-2016	
				абс. +; -	т.р., %
Чистий дохід від реалізації, тис грн	33158709	46746886	59153818	25995109	178,40
Середня вартість виробничих запасів, тис грн	1589776	1668309	1925727	335951	121,13
Коефіцієнт оборотності	20,86	28,02	30,72	9,86	
Коефіцієнт завантаження	0,0479	0,0357	0,0326	-0,0154	
Термін обороту, дні	17,26	12,85	11,72	-5,54	

Джерело: авторська розробка

Таблиця 3

Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів

Показники	2017	2018	Динаміка	
			абс. +; -	т.р., %
Обс. випуску продукції, тис грн	12426478,41	15647569,5	3221091,09	125,92
Середньорічна вартість матеріальних ресурсів, тис грн	9058358,774	12066965,48	3008606,71	133,21
Собівартість продукції, тис грн	12409951,52	15566385,47	3156433,95	125,43
Матеріаловіддача	1,37	1,30	-0,07	
Матеріаломісткість	0,73	0,77	0,04	
Частка МВ у с/в продукції, %	73	78	5	

Джерело: авторська розробка

аналіз оборотності виробничих запасів на підприємстві (табл. 2).

Отже, чистий дохід від реалізації у 2018 р. порівняно з 2016 р. збільшився на 25 995 109 тис грн (78,40%), а середня вартість виробничих запасів у 2018 р. збільшилася на 21,13% порівняно з 2016 р. і становила 1 925 727 тис грн. При цьому ефективність використання виробничих запасів підвищилася, про що свідчить збільшення кількості оборотів виробничих запасів з 20,86 оборотів у 2016 р. до 30,72 оборотів у 2018 р., відповідно до цього знизилася завантаженість виробничих запасів у 2018 р. – на 0,0154 порівняно з 2016 р. і становить 0,0326 у 2018 р.

А також зменшився термін обороту у 2018 р. до 11,72 дні, що менше, ніж в попередньому році, на 1,13 дні та менше, ніж у 2016 р., на 5,54 дні. Збільшення кількості оборотів виробничих запасів є позитивним явищем, адже чим вище показник оборотності виробничих запасів, тим менше коштів зав'язано у цій найменш ліквідній статті оборотних активів, тим більш ліквідну структуру мають оборотні активи й тим стійкіше фінансове становище підприємства, адже чим більше оборотів роблять виробничі запаси на підприємстві за певний період порівняно з минулим періодом,

тим ефективніше їх використання. Зниження значення терміну одного обороту протягом періоду дослідження є позитивною тенденцією, це свідчить про те, що менше коштів відволікається на формування запасів.

Проведемо аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів у ПАТ «Запоріжсталь», розрахункові дані наведено в табл. 3.

Проведений аналіз свідчить, що частка матеріальних витрат у собівартості продукції зросла на 5% і становить 78%, що підтверджує актуальність дослідження ефективності використання виробничих запасів. Матеріаловіддача у 2018 р. становить 1,30 грн, що на 7 коп. менше, ніж у попередньому році (1,37 грн), це свідчить про те, що з кожної гривні спожитих матеріальних ресурсів виробляється готової продукції на 1 грн 30 коп. Відповідно, у 2018 р. порівняно з 2017 р. матеріаломісткість зросла на 4 коп., тобто на виготовлення 1 грн готової продукції необхідно використати 77 коп. матеріальних витрат. Це спричинило зростання собівартості виробленої продукції, що в 2018 р. становить 155 66,39 млн грн, тобто на 25,43% більше, ніж у попередньому році.

Тобто показники ефективності використання матеріальних ресурсів свідчать про те, що для

Таблиця 4

Резерви зростання обсягу випуску продукції у ПАТ «Запоріжсталь»

Показники	2017 р.	2018 р.	Динаміка	
			Δ	Тр, %
Кількість заготовленої сировини, тис грн	11895988, 01	15061318, 55	3165 330,54	126,61
Залишки сировини, тис грн	1432619, 24	1404631,47	-27 987, 77	98,05
Відходи, тис грн	149391, 70	199777, 31	50385, 62	133,73
Питома частка сировини в од. продукції, тис грн	0,83	0,86	0,03	103,61
Випуск продукції, тис грн	12426478, 41	15647569,50	3221091,09	125,92
Резерв зростання обсягу випуску продукції за рахунок зменшення відходів, тис грн		60705,56		
Резерв зростання обсягу випуску продукції за рахунок зниження питомої частки сировини в одиниці продукції, тис грн.		565574,80		

Джерело: авторська розробка

виготовлення продукції необхідно задіяти більшу кількість матеріальних ресурсів порівняно з минулим роком, що, безумовно, є негативною тенденцією, особливо враховуючи те, що виробництво є матеріаломістким. Також значна увага приділяється дослідженню мотивів зміни питомих витрат сировини на виробництво продукції і пошуку резервів їх зменшення (табл. 4).

Факторний аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів у ПАТ «Запоріжсталь» свідчить про наявність резервів підвищення обсягу виробництва продукції. Виявлено значний резерв зростання обсягу випуску за рахунок зниження питомої частки сировини в одиниці продукції (565 574,80 тис грн), а також за рахунок зменшення відходів у виробничому процесі (60 705,56 тис грн). Отже, використання виявлених резервів є пріоритетним напрямом подальшого розвитку підприємства. Підприємству необхідно проводити заходи з підвищення технічного рівня виробництва (зниження витрат на матеріали, паливо, енергію).

Для підвищення ефективності використання виробничих запасів на підприємстві слід аналізувати тенденції зміни складу виробничих запасів, виконання плану за їх рівнем, розраховувати вплив факторів на їх приріст, визначити показники, що характеризують ефективність використання цього виду ресурсів, собівартість товарної продукції, результативність і раціональність діяльності.

Для вдосконалення ефективності використання виробничих запасів необхідно:

– обґрунтувати норми споживання виробничих запасів, матеріальне стимулювання щодо їх економії;

– оптимізувати використання виробничих запасів та посилення контролю над їх станом та структурою;

– впровадити ресурсозберігаючих технологій.

Висновки і пропозиції. Отже, аналіз ефективності використання виробничих запасів у ПАТ «Запоріжсталь» за 2017–2018 рр. показав збільшення матеріаломісткості та зменшення матеріаловіддачі, що спричинило зростання собівартості виробленої продукції. Це, безумовно, є негативною тенденцією, адже для виготовлення продукції необхідно задіяти більшу кількість матеріальних ресурсів. Виявлено значний резерв зростання обсягу випуску за рахунок зниження питомої частки сировини в одиниці продукції, а також за рахунок зменшення відходів у виробничому процесі.

Варто зауважити, що ефективна організація аналізу виробничих запасів сприяє виявленню негативних аспектів у процесах забезпечення підприємства матеріальними ресурсами та їх раціонального використання у виробничих цілях. Своєю чергою, це дасть змогу виявити резерви скорочення матеріальних витрат та, відповідно, зниження собівартості продукції.

Раціональне використання виробничих запасів на підприємстві є найважливішим чинником зниження матеріаломісткості і собівартості виробленої продукції, підвищення прибутковості та рентабельності виробництва, це також дасть змогу не тільки зменшити втрати від утримання надлишкових запасів, а й вивільнити значну частину коштів, що може бути використана в інвестиційній та фінансовій діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Регулярна інформація ПАТ «Запоріжсталь». Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL : <https://smida.gov.ua/db/emitent/report/year/xml/show/21879> (дата звернення: 03.05.2020).
2. Андрос С.В. Аналіз діяльності підприємства: продуктивне використання виробничих запасів. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. URL : http://economy.kpi.ua/files/files/27_kpi_2008.pdf.
3. Кіндрацька Г.І., Кулиняк Ю.І. Проблеми формування методики аналізу потенціалу ринку та організації. *Сучасні кризові явища в економіці і проблеми облікового, контрольового і аналітичного забезпечення управління підприємством* : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., 27 червня 2013р. / відп. ред. З.В. Герасимчук. Луцьк : ЛНТУ, 2013. С. 68–69.
4. Герасимчук З.В., Вахович І.М. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Луцьк : Надстир'я, 2004. 520 с.
5. Юшко Т.І., Одажіу Т.Г. Особливості аналізу матеріальних запасів на підприємствах промисловості *Матеріали конференції «Научний прогрес на рубежі тисячелетій»*. *Економічні науки*. URL : http://www.rusnauka.com/16_NPRT_2009/Economics/46422.doc.htm.
6. Патенко І.В., Пушкар І.В. Особливості факторного аналізу виробничих запасів. *Управління соціально-економічним розвитком регіонів та держави* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 18 квітня 2019 р. Запоріжжя, 2019. С. 200–202.
7. Мальчик М.В. Фінансовий аналіз: кредитно-модульний курс : навчальний посібник / за ред. М.В. Мальчик, С.Т. Бойко. Рівне, 2010. 236 с.
8. Міщук Г.Ю., Джигар Т.М., Шишкіна О.О. Економічний аналіз : навчальний посібник / за ред. Г.Ю. Міщук. Рівне : НУВГП, 2017. С. 82–85.
9. Сонько В.В. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / за ред. В.В. Сонько. Тернопіль : Астон, 2015. 278 с.

10. Лежешкокова В.Г., Лавриненко А.В. Теоретико-методичні засади управління матеріально-технічним забезпеченням підприємства – суб'єкта ЗЕД. *Ефективна економіка* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 29 грудня 2014 р. Київ, 2018. С. 114–119.

References:

1. *Rehulyarna informatsiya PAT «Zaporizhstal»*. *Ahentstvo z rozvytku infrastruktury fondovoho rynku Ukrainy* [Regular information of PJSC «Zaporizhstal». Ukrainian Stock Market Infrastructure Development Agency] URL: <https://smida.gov.ua/db/emitent/report/year/xml/show/21879>. (date of appeal:03.05.2020).
2. Andros S. V. *Analiz diyal'nosti pidpryyemstva: produktyvne vykorystannya vyrobnychyykh zapasiv* [Analiz diyalnosti pidpriemstva: productive vykorystannya virobnychih stocks]. *Economic News of NTUU "KPI"* URL: http://economy.kpi.ua/files/files/27_kpi_2008.pdf
3. Kindratska G. I., Kulinyak U.I. (2013) *Suchasni kryzovi yavyscha v ekonomitsi i problemy oblikovoho, kontrol'noho i analitychnoho zabezpechennya upravlinnya pidpryyemstvom* [Modern crisis phenomena in the economy and problems of accounting, control and analytical support of enterprise management] *Proceedings of the Problems of formation of methods of analysis of market and organization potential (Ukraine, Lutsk, June 27, 2013)* (eds. Gerasimchuk Z.V., Lutsk: RVV Lutsk National Technical University, pp. 68-69.
4. Gerasimchuk Z.V., Vakhovich I.M. (2004), *Finansovyy menedzhment* [Financial management]. Lutsk: Nadstyr'ya. (in Ukrainian).
5. Yushko T.I. Odazhiu T.G. *Osoblyvosti analizu material'nykh zapasiv na pidpryyemstvakh promyslovosti* [Features of the analysis of inventories at industrial enterprises] *Proceedings of the conference "Scientific progress at the turn of the millennium"*. *Economic sciences*. URL: http://www.rusnauka.com/16_NPRT_2009/Economics/46422.doc.htm
6. Patenko I.V., Pushkar I.V. (2019) *Osoblyvosti faktornoho analizu vyrobnychyykh zapasiv*. [Features of factor analysis of inventories] (PhD Thesis), Zaporizhzhia : Zaporizhzhya National University.
7. Malchuk M.V., Boyko S.T. (2010) *Finansovyy analiz: kredytno-modul'nyy kurs* [Financial analysis: module credit course] (in Ukrainian).
8. Mishchuk H.YU., Dzhyhar T.M., Shyshkina O.O. (2017) *Ekonomichnyy analiz* [Economic analysis] Рівне: НУВГП. (in Ukrainian).
9. Sonko V.V. (2015) *Bukhhalters'kyy oblik* [Accounting]. Ternopil: Aston. (in Ukrainian).
10. Lezhep'okova V.H., Lavrynenko A.V. (2014) *Teoretyko-metodychni zasady upravlinnya material'no-tekhnichnym zabezpechennym pidpryyemstva-sub'yekta ZED* [Theoretical and methodological principles of management of material and technical support of the enterprise subject of FEA] (Ukraine, Kyiv, 29.12.2014). pp. 114-119. Семченко В. В.

Семченко В. В.

Патенко И. В.

Запорожский национальный университет

ОСОБЕННОСТИ АНАЛИЗА ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ЗАПАСОВ НА ПРОМЫШЛЕННОМ ПРЕДПРИЯТИИ: СОВРЕМЕННЫЙ ПОДХОД

Резюме

Обеспеченность предприятия достаточным количеством производственных запасов и их рациональное использование являются одними из главных условий осуществления производственного процесса на предприятиях различных отраслей экономики, ведь все предприятия независимо от вида деятельности и методов осуществления хозяйственной деятельности используют производственные запасы. Эффективность использования запасов в основном определяется уровнем производства на предприятии, а именно его технико-экономическими и финансовыми показателями. В статье рассмотрены основные задачи, направления, этапы и показатели оценки эффективности использования производственных запасов на предприятиях. На основании данных финансовой отчетности ОАО «Запорожсталь» [1] проведен анализ структуры оборотных активов, оборачиваемости производственных запасов и анализ эффективности использования материальных ресурсов, выявлены резервы роста объема выпуска продукции. Предложены пути повышения эффективного использования производственных запасов на промышленном предприятии в рыночных условиях.

Ключевые слова: производственные запасы, материалоотдача, материалоемкость, продолжительность оборота, коэффициент загрузки, материальные ресурсы.

Somchenko Victoriia

Patenko Inna

Zaporizhzhya National University

PECULIARITIES OF ANALYSIS OF PRODUCTION STOCKS ON INDUSTRIAL ENTERPRISE IN MODERN CONDITIONS

Summary

Inventories occupy a dominant position in the material costs of enterprises, and their cost significantly affects the cost of production. In this regard, it is necessary to clearly organize the internal accounting and analysis of inventories in order to use them rationally and improve production efficiency. Inventory is an important economic and accounting category, an indispensable condition for the operation of any enterprise. They have a significant impact on the financial results of economic activity, since they occupy the largest share in the cost of the enterprise of most industries of various spheres of activity, ensuring the continuity, continuity and rhythm of economic activity of the enterprise, they guarantee its economic security. The article is devoted to the study of the peculiarities of inventory analysis at industrial enterprises. The article deals with the main tasks, directions, stages of the analysis and indicators of estimation of the efficiency of the use of inventories at the enterprises. Pointing to the importance of stocks in the current assets of enterprises, an analysis of the structure of current assets was conducted, based on the financial statements of «Zaporizhstal». We also conducted an analysis of inventory turnover to determine the duration of one turnover and to determine turnover rates and inventory loading. Since inventories occupy a dominant position in the structure of material costs of enterprises, it was advisable to conduct an analysis of the efficiency of material resources and determine the indicators of material efficiency, material consumption, the share of material costs in the cost of production. Also, through factor analysis, the reserves of growth in output were identified. The ways of increasing the effective use of production inventories at the enterprise in the modern conditions of increased competition are proposed. Effective organization of inventory analysis helps to identify the negative aspects in the process of providing the company with material resources and their rational use for production purposes. In turn, this will allow to identify reserves for reducing material costs and consequently reducing the cost of production.

Keywords: inventories, material output, material consumption, turnover, load factor, material resources.